

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM**

MA VĨNH TƯỜNG

**TỔ CHỨC DẠY HỌC TIẾNG VIỆT LỚP 1 CHO
HỌC SINH DÂN TỘC THIỂU SỐ VÙNG KHÓ KHĂN
CỦA TỈNH CAO BẰNG**

LUẬN VĂN THẠC SĨ KHOA HỌC GIÁO DỤC

THÁI NGUYÊN – 2014

**ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM**

MA VĨNH TƯỜNG

**TỔ CHỨC DẠY HỌC TIẾNG VIỆT LỚP 1 CHO
HỌC SINH DÂN TỘC THIỂU SỐ VÙNG KHÓ KHĂN
CỦA TỈNH CAO BẰNG**

**Chuyên ngành: Quản lý giáo dục
Mã số: 60.14.01.14**

LUẬN VĂN THẠC SĨ KHOA HỌC GIÁO DỤC

Người hướng dẫn khoa học: PGS.TS NGUYỄN THỊ TÍNH

THÁI NGUYÊN – 2014

LỜI CAM ĐOAN

Tôi xin cam đoan đây là công trình nghiên cứu của riêng tôi, các kết quả nghiên cứu là trung thực và chưa được công bố trong bất kỳ công trình nào khác.

Tác giả luận văn

Ma Vĩnh Tường

LỜI CẢM ƠN

Với tình cảm chân thành, em xin bày tỏ lòng biết ơn và sự kính trọng tới Lãnh đạo trường Đại học sư phạm - Đại học Thái Nguyên, các Thầy giáo Cô giáo đã tham gia giảng dạy và cung cấp những kiến thức cơ bản, sâu sắc, tạo điều kiện giúp đỡ em trong quá trình học tập và nghiên cứu tại nhà trường.

Đặc biệt, với tấm lòng thành kính, em xin gửi lời cảm ơn sâu sắc nhất đến **PGS.TS Nguyễn Thị Tính**, người đã trực tiếp hướng dẫn khoa học và tận tình giúp đỡ em trong suốt quá trình học tập, nghiên cứu và hoàn thành luận văn.

Tác giả cũng xin gửi lời cảm ơn Lãnh đạo Sở Giáo dục và Đào tạo tỉnh Cao Bằng, lãnh đạo Phòng Giáo dục Tiểu học tỉnh Cao Bằng, các phòng Giáo dục và Đào tạo: Bảo Lâm, Bảo Lạc, Hà Quảng cùng bạn bè, người thân đã tạo điều kiện cả về thời gian, vật chất, tinh thần cho tác giả trong suốt quá trình học tập, nghiên cứu và hoàn thành luận văn.

Trong quá trình học tập, nghiên cứu và hoàn thành luận văn, mặc dù bản thân em đã luôn cố gắng nhưng chắc chắn không tránh khỏi những khiếm khuyết. Kính mong được sự góp ý, chỉ dẫn của các Thầy, các Cô và các bạn đồng nghiệp.

Em xin trân trọng cảm ơn!

Cao Bằng, ngày 12 tháng 3 năm 2014

Tác giả

Ma Vĩnh Tường

MỤC LỤC

Lời cam đoan	i
Lời cảm ơn.....	ii
Mục lục	iii
Danh mục các chữ viết tắt	iv
Danh mục các bảng.....	v
MỞ ĐẦU	1
1. Lý do chọn đề tài	1
2. Mục đích nghiên cứu	2
3. Đối tượng và khách thể nghiên cứu.....	2
4. Nhiệm vụ nghiên cứu	2
5. Giả thuyết khoa học	3
6. Phạm vi nghiên cứu	3
7. Phương pháp nghiên cứu	3
8. Cấu trúc luận văn.....	4
Chương 1: CƠ SỞ LÝ LUẬN VỀ TỔ CHỨC DẠY HỌC MÔN TIẾNG VIỆT LỚP 1 CHO HỌC SINH DÂN TỘC THIỂU SỐ VÙNG KHÓ KHĂN	5
1.1. Vài nét về lịch sử nghiên cứu vấn đề:	5
1.2. Một số khái niệm cơ bản	7
1.2.1. Quá trình dạy học, dạy học Tiếng Việt	7
1.2.1.1. Dạy học.....	7
1.2.1.2. Dạy học Tiếng Việt.....	8
1.2.2. Tổ chức dạy học Tiếng Việt cho học sinh lớp 1.....	10
1.3. Những vấn đề cơ bản về tổ chức dạy học Tiếng Việt lớp 1 cho học sinh dân tộc thiểu số ở vùng khó khăn	10
1.3.1. Đặc điểm tâm lý của học sinh dân tộc thiểu số lớp 1 vùng khó khăn	10

1.3.2. Mục tiêu môn học đối với môn Tiếng Việt lớp 1	12
1.3.3. Nhiệm vụ của các phần và phân môn môn Tiếng Việt lớp 1	13
1.3.4. Chuẩn kiến thức kỹ năng và việc vận dụng chuẩn kiến thức kỹ năng trong dạy học môn Tiếng Việt lớp 1 cho Học sinh dân tộc thiểu số	15
1.3.4.1. Chuẩn kiến thức kỹ năng phân môn Học vần	15
1.3.4.2. Chuẩn kiến thức kỹ năng phân môn Tập đọc	16
1.3.4.3. Chuẩn kỹ năng của phân môn Kể chuyện:	18
1.3.4.4. Chuẩn kiến thức kỹ năng của phân môn Chính tả.....	19
1.4. Tổ chức dạy học môn Tiếng việt lớp 1 cho học sinh dân tộc thiểu số vùng khó khăn.....	20
1.4.1. Mục tiêu của tổ chức dạy học môn Tiếng Việt lớp 1 cho học sinh dân tộc thiểu số vùng khó khăn	20
1.4.2. Những vấn đề cơ bản về tổ chức dạy học môn Tiếng việt lớp 1 cho học sinh dân tộc thiểu số vùng khó khăn.....	21
1.4.3. Vai trò của Hiệu trưởng trường tiểu học trong tổ chức dạy học môn Tiếng việt lớp 1 cho học sinh dân tộc thiểu số vùng khó khăn	26
Kết luận chương 1.....	28
Chương 2: THỰC TRẠNG TỔ CHỨC DẠY HỌC MÔN TIẾNG VIỆT LỚP 1 CHO HỌC SINH DÂN TỘC THIỂU SỐ VÙNG KHÓ KHĂN TỈNH CAO BẰNG.....	30
2.1. Tình hình phát triển giáo dục tiểu học vùng khó khăn của tỉnh Cao Bằng	30
2.2. Tổ chức khảo sát thực trạng	31
2.2.1. Mục đích khảo sát.....	31
2.2.2. Nội dung khảo sát	31
2.2.3. Địa bàn và quy mô khảo sát	32
2.2.4. Đối tượng khảo sát.....	32
2.2.5. Phương pháp khảo sát.....	32
2.3. Kết quả khảo sát	32

2.3.1. Thực trạng dạy học môn Tiếng Việt lớp 1 cho học sinh dân tộc thiểu số vùng khó khăn tỉnh Cao Bằng.....	32
2.3.1.1. Thực trạng nhận thức của cán bộ quản lý, giáo viên về các biện pháp hỗ trợ học sinh dân tộc thiểu số học môn Tiếng Việt.....	32
2.3.1.2. Thực trạng dạy học môn Tiếng Việt 1 cho học sinh dân tộc thiểu số.....	39
2.3.1.3. Những khó khăn của HSDTTS khi học các phân môn của môn Tiếng Việt lớp 1	46
2.3.2. Thực trạng tổ chức dạy học môn Tiếng Việt lớp 1 cho học sinh dân tộc thiểu số vùng khó khăn tỉnh Cao Bằng.....	52
2.3.2.1. Thực trạng lập kế hoạch dạy học.....	52
2.3.2.2. Thực trạng tổ chức thực hiện kế hoạch dạy học:.....	54
2.3.2.3. Thực trạng chỉ đạo thực hiện kế hoạch dạy học.....	56
2.3.2.4. Thực trạng kiểm tra đánh giá việc thực hiện kế hoạch dạy học.....	58
Kết luận chương 2.....	58
Chương 3: BIỆN PHÁP TỔ CHỨC DẠY HỌC MÔN TIẾNG VIỆT LỚP 1 CHO HỌC SINH DÂN TỘC THIỂU SỐ VÙNG KHÓ KHĂN TỈNH CAO BẰNG.....	60
3.1. Các nguyên tắc xây dựng biện pháp.....	60
3.1.1. Định hướng phát triển giáo dục bậc tiểu học tỉnh Cao Bằng	60
3.1.2. Đảm bảo tính khả thi	60
3.1.3. Đảm bảo tính pháp chế	60
3.1.4. Phù hợp với đặc điểm tâm lý học sinh tiểu học vùng khó khăn.....	61
3.2. Các biện pháp tổ chức dạy học môn Tiếng Việt lớp 1 cho học sinh dân tộc thiểu số vùng khó khăn tỉnh Cao Bằng.....	61
3.2.1. Các biện pháp tổ chức nâng cao chất lượng dạy học phân môn Học vần lớp 1	61
3.2.1.1. Hiệu trưởng hướng dẫn, chỉ đạo giáo viên tăng thời lượng trong phân môn Học vần.....	61

3.2.1.2. Hiệu trưởng hướng dẫn, chỉ đạo giáo viên quán triệt mục tiêu của bài học và mục tiêu tăng cường tiếng Việt cho học sinh dân tộc	62
3.2.1.3. Chỉ đạo giáo viên phối hợp, vận dụng linh hoạt, sáng tạo các phương pháp dạy học Tiếng Việt với tư cách ngôn ngữ 2	64
3.2.1.4. Tăng cường đồ dùng dạy học và sử dụng hiệu quả đồ dùng dạy học ..	68
3.2.1.5. Hiệu trưởng hướng dẫn, chỉ đạo giáo viên tổ chức các hoạt động hỗ trợ nhằm tăng cường tiếng Việt cho học sinh lớp 1 dân tộc thiểu số	69
3.2.1.6. Tăng cường kiểm tra, đánh giá kết quả dạy học môn Học Văn	69
3.2.2. Chỉ đạo giáo viên nâng cao chất lượng dạy học phân môn Tập đọc lớp 1	70
3.2.2.1. Chỉ đạo giáo viên quán triệt mục tiêu chung của bài học và mục tiêu tăng cường tiếng Việt của bài tập đọc	70
3.2.2.2. Hướng dẫn giáo viên điều chỉnh ngữ liệu, bài tập thực hành.....	71
3.2.2.3. Chỉ đạo giáo viên sử dụng các phương pháp đặc trưng cho việc dạy học ngôn ngữ thứ hai	72
3.2.2.4. Hướng dẫn, chỉ đạo giáo viên tổ chức các hoạt động hỗ trợ.....	75
3.2.2.5. Tăng cường đồ dùng dạy học	76
3.2.2.6. Tăng cường kiểm tra, đánh giá kết quả dạy học phân môn Tập đọc....	77
3.2.3. Biện pháp tổ chức nâng cao chất lượng dạy học phân môn Kể chuyện lớp 1	78
3.2.3.1. Hướng dẫn giáo viên điều chỉnh truyện kể và biên soạn các bài tập nâng cao hiệu quả dạy học.....	78
3.2.3.2. Hướng dẫn giáo viên xác định mục tiêu của bài học phân môn kể chuyện theo hướng tăng cường tiếng Việt	79
3.2.3.3. Hướng dẫn giáo viên vận dụng, phối hợp các các phương pháp dạy học ngôn ngữ thứ hai trong dạy học Kể chuyện.....	80
3.2.3.4. Hiệu trưởng chỉ đạo giáo viên tăng cường rèn luyện các kỹ năng cho học sinh trong dạy học phân môn kể chuyện	83

3.2.3.5. Chỉ đạo giáo viên tăng cường sử dụng đồ dùng dạy học trong dạy học kể chuyện.....	86
3.2.3.6. Tổ chức một số hoạt động hỗ trợ cho việc dạy học phân môn Kể chuyện.....	87
3.2.3.7. Hướng dẫn giáo viên đánh giá trong dạy học Kể chuyện	88
3.2.4. Biện pháp tổ chức nâng cao chất lượng dạy học phân môn Chính tả lớp 1 cho học sinh dân tộc thiểu số	89
3.2.4.1. Hướng dẫn giáo viên xác định mục tiêu cho bài học	89
3.2.4.2. Hiệu trưởng chỉ đạo giáo viên sử dụng các phương pháp đặc trưng trong dạy học phân môn Chính tả.....	90
3.2.4.3.Các biện pháp hỗ trợ học sinh dân tộc thiểu số thực hiện bài tập chính tả âm, vần ở lớp 1	93
3.2.4.4.Hiệu trưởng chỉ đạo giáo viên hướng dẫn bài tập thực hành và hoạt động tự học cho học sinh.....	95
3.2.4.5. Chỉ đạo giáo viên đổi mới đánh giá kết quả học chính tả của học sinh.....	97
3.3. Mối quan hệ giữa các biện pháp đề xuất	98
3.3. Khảo nghiệm tính khả thi của các biện pháp.....	99
3.3.1. Mục đích khảo nghiệm	99
3.3.2. Nội dung khảo nghiệm	99
3.3.3. Phương pháp khảo nghiệm	99
3.3.4. Kết quả khảo nghiệm.....	99
Kết luận chương 3.....	100
KẾT LUẬN VÀ KHUYẾN NGHỊ	101
1. Kết luận.....	101
2. Một số khuyến nghị	101
TÀI LIỆU THAM KHẢO.....	104

DANH MỤC CÁC CHỮ VIẾT TẮT

CBQL	: Cán bộ quản lý
DTTS	: Dân tộc thiểu số
GV	: Giáo viên
HS	: Học sinh
TX	: Thường xuyên
SL	: Số lượng